

Список використаних джерел

1. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія - 2-ге вид., випр. та доповн. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. - 463 с.

2. Ritchie, J. R. Brent The competitive destination: a sustainable tourism perspective [Текст] / by J.R. Brent Ritchie and G.I. Crouch. - Cambridge: CABI Publishing, 2003. – 290 p.

3. Buhalis, D. Destination Management Systems: Criteria for success/ D. Buhalis, A. Spada// Information Technology & Tourism. –2000. -Vol.3(1). -P.41-58

УДК 338.48-32:006.063(043.2)

Кампов Н.С., Касинець О.В.

Мукачівський державний університет

hojsaknad@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНІ СТЕНДИ ЯК ВАРІАНТ МАРКУВАННЯ МАРШРУТІВ В ЕКСКУРСІЙНОМУ ТУРИЗМІ

Беручи до уваги абсолютне зростання за останнє десятиліття кількості туристів, що відвідали Україну, і громадян України, які виїжджали за кордон, очевидним є зниження кількості екскурсантів. Одними з причин цього явища є збільшення самостійності сучасних мандрівників і зростання доступності необхідної довідкової інформації. Пошук потенційно важливої туристичної інформації, як правило, пов'язаний з наступними основними проблемами: як знайти той чи інший історичний об'єкт, який вибрати маршрут, які існують цікаві факти про нього і визначні пам'ятки поблизу основного об'єкта.

Однією з проблем подальшого розвитку екскурсійного туризму є недостатність інформаційно-пізнавального, рекламного забезпечення туристичної діяльності, в тому числі через інформування новітніми методами (QR-кодування), недосконалість системи інформування про можливості

туризму, а також низький рівень поінформованості потенційних туристів про туристичні можливості територій.

У ході організованих екскурсій пояснення дає екскурсовод. Він пропонує відвідувачам необхідні відомості про пам'ятки, пояснює їм правила поведінки на маршруті і його окремих об'єктах і контролює дотримання цих правил.

Для поодиноких відвідувачів роль гіда відіграють інформаційні стенди. Вони покликані допомогти відвідувачам вчинити екскурсію і отримати уявлення і інформацію про територію і пам'ятки. З їх допомогою важко дати детальну або глибоку інформацію, але можна спонукати відвідувачів дізнатися більше. Відвідувачі, що зацікавилися, зможуть знайти детальнішу інформацію в роз'яснювальних матеріалах, фільмах, слайд-шоу і книгах.

Покажчики, або маркувальні знаки, є простим типом інформаційних об'єктів. Позначення об'єкту на місцевості слід проводити так, щоб воно гармоніювало з навколишньою природою.

Усі пам'ятники архітектури, історії і культури і пам'ятники повинні супроводжуватися пам'ятними табличками або інформаційними стендами. Кількість пам'ятних табличок(інформаційних стендів) повинна визначатися кількістю відповідних об'єктів.

Маршрутні покажчики, стенди і панелі інформують про реальні події, явища або предмети. Їх призначення – давати пояснення з приводу конкретних об'єктів і відчуттів, пов'язаних з відвідуванням об'єкту. Покажчики, стенди і панелі повинні вписуватися в загальний вигляд об'єкту. Вони повинні посилювати враження від відвідування об'єкту, а не відволікати від нього. Вибір матеріалу, правильне його розміщення і дизайн мають бути продуманими і обґрунтованими. Небажано розміщувати на стендах і панелях матеріали, що не мають безпосереднього відношення до об'єкту. Пояснення мають бути короткими і чіткими.

Уздовж туристичного пішохідного маршруту обов'язкове розміщення покажчиків не менше, ніж на 2-х мовах (українській та англійській) з додатковим використанням піктограм. У безпосередній близькості від цих

об'єктів мають бути обладнані інформаційні табло з короткими текстовими довідками про ці об'єкти на декількох іноземних мовах. Показчики повинні показувати напрям до пам'ятників архітектури, історії і культури, пам'ятників, музеїв, об'єктів туристичного обслуговування (туалет, телефон, банкомат, обмін валюти, аптечний кіоск і так далі). Кількість показчиків повинна відповідати кількості відповідних об'єктів.

Тексти, художнє рішення і місце установки інформаційних стендів, показчиків, пам'ятних табличок та інших елементів візуальної інформації, що розміщуються на території туристсько-рекреаційної зони, повинні створюватися у рамках концепції зовнішнього інформаційного забезпечення туристів і бути погоджені з органом державної влади, уповноваженим в області державної охорони об'єктів культурної спадщини.

Інформаційні стенди повинні бути розміщені не лише в центрі міста, поряд з пам'ятками, але і на периферії, – поблизу готелів, магазинів. Стенди з картою і довідковою інформацією можуть стати хорошим помічником для туриста, що заблукав у чужому місті. Причому оформлення стендів може бути таким, що ці таблиці прикрасять район, зробивши його доброзичливішим.

Керівник об'єкту повинен відібрати такі способи надання інформації, які якнайкраще задовольнять потреби відвідувачів. Необхідно мати загальний план надання інформації по об'єкту.

Спосіб подання інформації залежить в першу чергу від контингенту відвідувачів. Велика увага приділяється його художньому оздобленню, розміру букв, поєднанню шрифтів і тощо. Поєднання шрифтів доречно, передусім, там, де таким чином підкреслюється характер інформації, що повідомляється: строгі прямі букви – для рядків документу, курсив – для виділення назви пам'ятника, легкі округлі букви – інформація для дітей і так далі. Але у будь-якому разі це мають бути саме певні шрифти, а не довільно, як заманеться, написані букви.

Іноді буває важко відібрати необхідну інформацію. Багато матеріалів здаються важливими і хочеться розмістити їх все, але робити це небажано. Відвідувачі приходять, щоб безпосередньо ознайомитися з об'єктом. Вони не

стануть читати довгі, складні написи. Тому, можливо, малюнок і короткий заголовок – це якраз те, що треба.

В цілому ж, інформаційні стенди, виконані оригінально і із смаком, привертають увагу відвідувачів своїм зовнішнім оформленням і змістом, сприяють не лише збільшенню інформаційної ролі об'єкту, але також підвищують його привабливість, підкреслюють своєрідність. Стенди та вказівники призначені для зручного та швидкого орієнтування туристів у місті.

Нещодавно на головних вулицях Ужгорода з'явилися 10 туристичних вказівників, які розташовані біля головних візитівок обласного центру – на Київській набережній, площі Поштової, Петефі, вулицях Капітульній, Ракоці, Волошина, Жупанатській, Театральній та на набережній Незалежності.

Ці інформаційні стенди є результатом спільного проекту SK-INFO-UA «Інновативні інформаційні продукти транскордонної співпраці», що фінансується в рамках Норвезького грантового механізму та уряду Словачької Республіки. На цих туристичних стендах вказані карта території, напрямки руху до цікавих місць та історичні факти про туристичні візитівки Ужгорода.

Встановлено 10 оригінальних інформаційних стендів закладами Мукачева. На кожному з них – дві афіші з анонсами найближчих подій туристичного, розважального чи культурного напрямку у місті. Також на стенді дві кишеньки для інфо-флаєрів і безкоштовного путівника Мукачева з мапою. Знизу стенд обладнаний гачками для візитівок з туристичними послугами та продуктами закладів міста.

Таким чином, інформаційні стенди в туризмі на території України на сьогодні поширені не так широко, як хотілося б, в основному це екологічні стежки і пам'ятники природи. Маркування туризму сьогодні практично не розвивається. Інформаційний і туристичний ринки повинні задовольняти потреби всіх категорій споживачів, які бажають отримати туристичну послугу, а держава – підтримувати і сприяти розвитку як традиційних туристичних підприємств, що орієнтуються на клієнтів, які надають переваги особистому спілкуванню під час придбання послуги. Застосування маркування й

інформаційних стендів на визначних ділянках екскурсійних маршрутів може сприяти значному залученню потоку туристів з інших регіонів, а так само підвищенню культурного рівня місцевих жителів.

УДК 338.48-611(477.87)(043.2)

Козьма А.М., Лужанська Т.Ю.

Мукачівський державний університет

kozmaanzelika98@gmail.com

ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ НА ЗАКАРПАТТІ

Фестивальний туризм (тематичний туризм, подієвий туризм) – різновид туризму, основна мета якого присвячена якій-небудь події.

Закарпаття це – край з багатим етнічно-культурним потенціалом, чудовими природними ландшафтами, де поєднані гірські та рівнинні території, який має великий досвід в організації фестивалів. В останні роки фестивальний туризм в Україні, а саме в Карпатському регіоні охоплює все більший прошарок туристичного руху.

На Закарпатті найбільше проводять гастрономічні фестивалі, присвячені місцевим продуктам та стравам (найбільше вину, сиру, національним стравам та заняттям, пов'язаним з приготуванням страв (фестиваль гентошів)), таких фестивалів, є 15.

Другу позицію займають 7 мистецьких фестивалів, присвячених різним напрямкам мистецтва (драматургії, музиці, вокалу та інші). На третьому місці – 6 етичних фестивалів, які охоплюють усі напрями місцевих традицій. Обидва спортивно-туристичні фестивалі проводяться з метою пропагування. Єдиний історичний фестиваль, присвячений Середньовіччю, відбувається у видатному туристичному місці – Чинадієвському замку Сент Міклош. Цікавою є географія фестивалів Закарпаття.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>